

วรรณคดี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง "สาเหตุของความต้อยสัมฤทธิผลในการเรียนวิชาสังคมศึกษาตาม การรับรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตกรุงเทพมหานคร" ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร สิ่งพิมพ์ ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางของการวิจัย ซึ่งสรุปประเด็นสำคัญ และนำเสนอสืบค้นตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ความหมายของความต้อยสัมฤทธิผลในการเรียน
2. สาเหตุของความต้อยสัมฤทธิผลในการเรียน
3. องค์ประกอบที่มีผลต่อสัมฤทธิผลในการเรียน
4. สัมฤทธิผลในการเรียนวิชาสังคมศึกษา
5. การสอนซ่อมเสริมเพื่อช่วยนักเรียนที่ต้อยสัมฤทธิผลในการเรียน
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องภายในประเทศ
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างประเทศ

ความหมายของความต้อยสัมฤทธิผลในการเรียน

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525 : 295,797) ได้ให้ความหมายของ คำว่า "ต้อย" หมายถึง ต่ำกว่าโดยคุณสมบัตินี้ รูปสมบัตินี้ หรือตำแหน่งหน้าที่ และ คำว่า "สัมฤทธิ" หมายถึง ความสำเร็จ

พิพัฒน์ ชูรวเวช (2527 : 4-6) ได้กล่าวถึง นักเรียนที่ต้อยสัมฤทธิผลใน การเรียนว่า หมายถึง นักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำกว่ามาตรฐานที่กำหนดให้ สำหรับทดสอบ โดยทั่วไป หมายถึงนักเรียนที่สอบตกหรือสอบเกือบตก

จาก Dictionary of Education ซึ่ง คาร์เตอร์ วี กูด (Carter V. Good 1973 : 628) เป็นบรรณาธิการได้ให้ความหมายของ "ด้อยสัมฤทธิ์" (Underachievement) ว่าหมายถึง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับต่ำกว่าที่คาดหวังไว้ โดยถือเกณฑ์จากการทำแบบสอบความสามารถทั่ว ๆ ไป และในห้องเรียนของนักเรียน

เบนจามิน บี โวลแมน (Benjamin B. Wolman 1975 : 398) ได้ให้ความหมายของคำว่า ผู้ที่ด้อยสัมฤทธิ์ (Underachiever) หมายถึง บุคคลผู้ซึ่งไม่สามารถแสดงออกถึงความรู้ความสามารถของตนจากการทดสอบทางสติปัญญา

โรเบิร์ต เจ ฮาร์วิกเฮิร์ลส์ทและเบอร์นิคัล นิวการ์เทน (Robert J. Harvighurst and Bernical Neugarten 1969 : 159) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบที่เป็นตัวตัดสินระดับผลสัมฤทธิ์ในการเรียนประกอบด้วย 4 ประการคือ

1. ความสามารถที่ติดตัวมาแต่กำเนิด
2. ชีวิตและการอบรมในครอบครัว
3. ประสิทธิภาพของโรงเรียน
4. ความเข้าใจเกี่ยวกับตนเองหรือระดับความมุ่งหวังในอนาคต

ดังนั้นกล่าวได้ว่า ความด้อยสัมฤทธิ์ผลในการเรียนวิชาสังคมศึกษา หมายถึง ความสำเร็จหรือ ผลการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนที่มีระดับต่ำกว่ามาตรฐานที่กำหนด โดยถือ เกณฑ์จากการทำแบบทดสอบความสามารถทั่ว ๆ ไปและมององค์ประกอบที่เป็นตัวตัดสินระดับผลสัมฤทธิ์ในการเรียน คือ ความสามารถที่ติดตัวมาแต่กำเนิด ชีวิตและการอบรมในครอบครัว ประสิทธิภาพของโรงเรียนและความเข้าใจเกี่ยวกับตนเอง หรือระดับความมุ่งหวังในอนาคต

สาเหตุของความด้อยสัมฤทธิ์ผลในการเรียน

สาเหตุของความด้อยสัมฤทธิ์ผลในการเรียนมีสาเหตุหลายประการ ดังที่นักการศึกษาหลายท่านได้แสดงความคิดเห็นไว้เช่น

ประพันธ์ ภัทษา (2526 : 49-50) กล่าวถึงสาเหตุ ที่ทำให้นักเรียนไม่สามารถ บรรลุหนทางแห่งความสำเร็จในการเรียนรู้ ไว้ดังนี้

1. อุปสรรคในการใช้อ่านวยต่อการเรียนรู้ในห้องสมุดมีไม่เพียงพอ ในที่นี้ นอกจากโต๊ะเก้าอี้ สำหรับอ่านและทำงานมีไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียนแล้ว หนังสือสำหรับการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมมีน้อย และล้าสมัยไป ทำให้ไม่ได้ข้อมูลแท้จริง และนำไปอ้างอิงได้
2. การใช้เวลาของผู้เรียน นักเรียนส่วนมากไม่มีแผนงานในการเรียนเลย เพราะฉะนั้นเวลาที่มีอยู่เพื่อการศึกษาค้นคว้าก็ถูกนำไปใช้ในกิจกรรมอื่น ๆ มากเกินไป เวลาที่จะให้กับการเรียนรู้ ค้นคว้าในแต่ละวิชาไม่มีพอ ผู้เรียนจะเรียนเฉพาะตอนที่มีความสนใจหรือ ตอนใกล้สอบเท่านั้น ผลที่เกิดจากการไม่เรียนรู้ในการแบ่งเวลาก็คือ ความล้มเหลวทางการเรียน
3. ความสามารถในการอ่าน นักเรียนแต่ละคนมีความสามารถในการอ่าน ไม่ทัดเทียมกัน การอ่านช้าหรือเร็วมีส่วนสำคัญมากในการเรียนรู้ เพราะในบางเรื่อง บางวิชาจำต้องอาศัยการอ่านมาก ๆ เพื่อจะได้แง่คิดหลาย ๆ ด้าน การอ่านช้าจึงกลายเป็นอุปสรรคทำให้อ่านไม่ทันตามเวลาที่กำหนด คนที่อ่านเร็วและสามารถเข้าใจได้เร็วแล้ว จะช่วยประหยัดเวลาในการอ่านได้มาก
4. การจดบันทึก ในการอ่านหรือการฟังการบรรยายนั้น นักเรียนจะต้อง รู้ว่าจะจดบันทึกอะไรและอย่างไร ปัญหาที่นักเรียนมีเสมอก็คือการไม่สามารถจับประเด็นที่สำคัญของ เรื่องที่อ่านหรือจากการบรรยายได้ โดยมากจะจดบันทึกลงไปเกือบทั้งหมดเท่าที่ สามารถทำได้ บางคนก็จดบันทึกน้อยเกินไปจนไม่สามารถจะสืบใจความได้ และบางคนก็ไม่จดบันทึกเลย

5. เนื้อหาสาระมากเกินไป นักเรียนบางคนไม่อาจจะกำหนดขีดความสามารถของตนเองได้ และบางครั้งเกิดจากหลักสูตรที่กำหนด เนื้อหาวิชามากเกินไปในเวลาจำกัด ทำให้นักเรียนไม่ได้รับการเรียนรู้ในแต่ละวิชาอย่างลึกซึ้ง และชัดเจน แต่เป็นไปโดยการเก็งและการเดาเป็นประการสำคัญ ซึ่งผิดวิธีของการเรียนรู้

6. การขาดแรงจูงใจ การเรียนรู้นั้นแรงจูงใจเป็นมูลเหตุประการสำคัญที่ทำให้ นักเรียนเกิดความอยากเรียนและกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ในเรื่องนั้น ๆ การเรียนไปโดยปราศจากเป้าหมายแน่นอนหัตถ์ การสอนที่ไม่ได้เตรียมการล่วงหน้ามาอย่างดีแล้ว จะเป็นตัวทำลายแรงจูงใจของนักเรียน ในขั้นนี้เกี่ยวข้องกับครูผู้สอนอย่างมาก

7. การขาดทักษะในด้านต่าง ๆ การที่มีทักษะในการเรียนรู้ไม่ดีพอ เป็นผลทำให้การเรียนไม่ดีเท่าที่ควรด้วย เช่น ทักษะในการฟัง การสอน และการโต้ถาม

8. การขาดความรู้ในด้านการตอบข้อ สอบหรือการเขียนรายงาน ในด้านเกี่ยวกับการตอบข้อ สอบโดยเฉพาะทางด้านข้อ สอบอัตนัยนั้น นักเรียนจะต้องสำประเด็นให้ได้ ปัญหาคือ นักเรียนไม่อาจตีความคำถามได้ ไม่สามารถจะสำประเด็นได้ เวลาตอบจึงตอบคลุมเครือ ไม่ทำให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจข้อความแต่ประการใด

9. การเรียนรู้โดยการท่องจำแต่เพียงประการเดียว ซึ่งนับได้ว่าเป็นวิธีการที่ไม่ถูกต้อง เพราะการเรียนรู้เช่นนี้อาจจะซึมและไม่สามารถนำไปใช้ได้ทุกกรณี การเรียนรู้โดยอาศัยการเข้าใจก่อนแล้วจึงจำนั้นมีประสิทธิภาพมากกว่า

10. ทักษะในการอธิบาย นักเรียนขาดทักษะในด้านนี้ โดยมากนักเรียนเป็นแต่เพียงผู้เรียนและรับอย่างเดียว

พิพัฒน์ ฟูรวเวช (2527 : 4-6) และจันโททัย กลีบเมฆ (2528 : 54-55) ได้อธิบายถึงสาเหตุที่ทำให้นักเรียนต้องล้มเหลวในการเรียนว่าเกิดจาก

1. ตัวนักเรียนเอง
2. ครอบครัว
3. โรงเรียนและการสอน
4. การสอบและการวัดผล

1. ตัวนักเรียนเอง เป็นเพราะนักเรียนมีร่างกายไม่แข็งแรงสมบูรณ์ มีโรคเรื้อรังประจำตัว ซึ่งรักษาให้หายขาดได้ยาก นอกจากนี้ยังขึ้นกับบุคลิกภาพของนักเรียนเอง อันเป็นผลจากกรรมพันธุ์ เช่น สายตาสั้น ตัวเล็ก ผอมแห้งหรืออ้วนจุ หรือเป็นผลจากครอบครัวและสิ่งแวดล้อมที่ทำให้นักเรียนมีสุขภาพจิตที่ไม่สมบูรณ์แข็งแรง การที่ถูกเพื่อนรังแก นักเรียนบางคนคิดขำ จำยาก แสดงออกยากแม้ว่าตนเข้าใจดี บางคนเกียจคร้าน เพราะเชื่อว่าเพื่อนช่วยวิชาที่ตนเรียนไม่มีลู่มาธิในการเรียน นักเรียนที่มีโรคประจำตัวต้องได้รับยาควบคุมโรคไม่ให้กำเริบเป็นประสา ยาเหล่านี้มีส่วนทำให้นักเรียนเฉื่อยช้าไม่สนใจการเรียน สายตาหรือประสาทหูไม่ดี ก็มีผลทำให้การเรียนด้อยสัมฤทธิ์ผลได้ นักเรียนที่มาจากสิ่งแวดล้อมไม่ดี เช่น มาจากแหล่งเสื่อมโทรม ครูมักมีจิตใต้สำนึกว่า นักเรียนพวกนี้จะต้องเรียนไม่ดี นักเรียนเมื่อประสบอุบัติเหตุจากครูผู้สอนก็จะทำตัวให้เป็นไปตามที่ครูคิด โดยไม่ได้ตั้งใจ

2. ครอบครัว นักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะยากจน ขาดการเอาใจใส่จากผู้ปกครอง พ่อแม่ที่ยากจนมักให้ลูกขาดเรียนไปช่วยทำงานหรือเลี้ยงน้อง เมื่อขาดเรียน การเรียนต่าง ๆ จึงห่างเพื่อนทำให้ตามไม่ทันอันจะโยงไปถึงความเบื่อหน่ายท้อแท้แล้วกระทบไปถึงผลการเรียนรู้อของนักเรียนเอง อีกประการหนึ่ง นักเรียนที่พ่อแม่มีฐานะแค่ระดับกลางไม่ดี ทำให้ต้องอดอาหารกลางวันเมื่อเป็นเช่นนี้ ลู่มาธิในการเรียนจึงลดลง

ชีวิตครอบครัวที่ไม่มีความสุข มีความขัดแย้งอยู่เป็นนิจ ผู้ปกครองที่เข้มงวดเกินไป

หรือปล่อยปละละเลยบุตรหลานจนเกินไป ทำให้การเรียนของนักเรียนไม่ดี ในครอบครัวที่ไม่
สงบสุขจะไม่มีกำลังสนับสนุนที่ดีพอ นักเรียนพบแต่คำดูต่ำ คำห้ามมานานาประการ นักเรียน
จะไม่ค่อยถามเพราะคิดว่าถึงถามไปก็ไม่มีใครอยากตอบหรือสนใจที่จะตอบ ทำให้การเรียน
ในบ้านไม่มี นักเรียนไม่ถูกสอนให้เรียนรู้ด้วยตนเอง และถ้าในครอบครัวมีคนเจ็บป่วย เช่น
มีบิดามารดาป่วยเป็นโรคเรื้อรังมีความโศกเศร้าในบ้าน ความกังวลของนักเรียนในการเรียน
มีมากเป็นผลทำให้ด้อยสัมฤทธิ์ผลในการเรียนได้ และความหวังดีของพ่อแม่ที่มีมากเกินไปอาจเป็น
ผลเสียได้ พ่อแม่ที่ตั้งความหวังไว้มากเกินไป เชี่ยวชาญนักเรียนในเรื่องการเรียนมากเกินไป เมื่อ
นักเรียนทำไม่ได้เท่าที่พ่อแม่หวัง พ่อแม่ก็แสดงความผิดหวังให้นักเรียนเห็น นักเรียนจะมีความรู้สึก
ท้อแท้และไม่พยายามบางครั้งนักเรียนต้องมีกิจกรรมต่าง ๆ มากโดยพ่อแม่หวังจะให้นักเรียน
เก่งในทุก ๆ ด้าน นอกจากไปโรงเรียนธรรมดาแล้วก็มีการเรียนภาคพิเศษ เรียนดนตรี
หัตถ์รำละคร การกีฬาอื่น ๆ ผลก็คือ นักเรียนรู้สึกท้อถอยและไม่สนใจในการเรียนเท่าที่ควร
พ่อแม่บางรายให้ความช่วยเหลือนักเรียนมากเกินไปทำให้นักเรียนขาดความพยายามที่จะทำอะไร
ด้วยตัวเอง นักเรียนขาดทักษะในการแก้ปัญหา เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้นักเรียนด้อยสัมฤทธิ์ผล
ในการเรียน

3. โรงเรียนและการสอน ที่โรงเรียนนักเรียนเข้ากับเพื่อนไม่ได้ดี ถูกข่มขู่
รังแก การเปลี่ยนแปลงชั้นเรียน การเปลี่ยนครูประจำชั้นและการเปลี่ยนโรงเรียนมีผลทำให้
นักเรียนมีความไม่สบายใจเกิดขึ้น นักเรียนที่เป็นคนโปรดของครูอาจจะถูกเพื่อนแกล้งต่าง ๆ
นักเรียนที่มีปมด้อยในเรื่องเสื้อผ้าเครื่องใช้โรงเรียนที่ไม่ทัดเทียมเพื่อน ๆ ทำให้นักเรียน
ไม่อยากไปโรงเรียน นักเรียนที่ไม่ชอบวิชาที่ตัวเรียน ทำให้ไม่มีความสนใจและไม่มีความสนใจใน
การเรียน นักเรียนบางครั้งรู้สึกเบื่อในวิชาที่ต้องฟังซ้ำ ๆ ทำให้ชอบคุยหรือโถกทำอย่างอื่นเสีย
ต่อ ไปก็เลยติดนิสัยไม่สนใจการเรียน ทำให้ด้อยสัมฤทธิ์ผลในการเรียน

การสอนที่ไม่ดีและไม่ถูกหลัก ทำให้นักเรียนไม่เข้าใจคำสอน ไม่เกิดการเรียนรู้
ไม่เกิดความจำไม่เกิดการกระตุ้นให้คิด การสอนที่ดีไม่ใช่ว่าสอนให้นักเรียนจำ สอนให้นักเรียน
ทำตามตน แต่ควรเป็นการแนะแนวให้คิดให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ครูที่ไม่ทราบจิตวิทยาใน
เด็กก็จะดูตำว่ากล่าวนักเรียนที่ตนไม่ชอบ ทำให้นักเรียนได้รับความอับอาย ทำให้นักเรียน
ผลัดดันท่างใจในการเรียนรู้ เป็นเหตุให้ด้อยสัมฤทธิ์ผลในการเรียน

4. การสอบและการวัดผล การสอบเพียงอย่างเดียวไม่ได้เป็นมาตรฐานในการวัดผล การเรียนรู้ และความรู้ไม่มีข้อสอบใดที่สามารถวัดการเรียนรู้ของนักเรียนได้หมด ในเวลา การสอบที่จำกัด เพราะการสอบวัดผลแห่งการเรียนที่อยู่ในตำราที่นักเรียนเรียนในห้อง วันละ ไม่กี่ชั่วโมง แต่ไม่ได้วัดการเรียนรู้ที่นักเรียนได้จากนอกห้องเรียนที่ตนสนใจ อีกประการหนึ่ง การสอบส่วนใหญ่เป็นการวัดความจำไม่ได้ วัดความสามารถในการประยุกต์ เอาความรู้ไปใช้

5. ผู้วัดผลและผู้สอบ ผู้สอนบางคนไม่ชำนาญในการวัดผลแม้ว่าจะมีความชำนาญใน การสอนมากก็ตาม ทำให้ข้อสอบที่วัดผลไม่สามารถทดสอบสมรรถภาพในการสร้างสรรค์ของ นักเรียนได้ เพียงแต่วัดความจำเท่านั้น ผู้สอนบางคนมีจิตใจไม่เที่ยงตรง ให้คะแนนมากใน นักเรียนที่ตนชอบ

นักเรียนบางคนแม้มีความรู้ เรียนดี แต่มีความตื่นกลัว ทำให้ตอบข้อสอบไม่ตรงคำถาม บางครั้งนักเรียนขาดความรอบคอบในการทำข้อสอบ สิ่งเหล่านี้เป็นสาเหตุที่ทำให้นักเรียนด้อย สมรรถุผลในการเรียนได้

อาเธอร์ อาร์ เจนเสน (Arthur R. Jensen 1973 : 20,85) มีความเห็นว่า นักเรียนที่ประสบความล้มเหลวทางการเรียนหรือด้อยสมรรถุผลในการเรียน เนื่องจากสาเหตุ ดังนี้

1. นักเรียนที่ประสบความล้มเหลวทางการเรียนมักจะอยู่ในกลุ่มที่มีสถานภาพทาง เศรษฐกิจและสังคมต่ำหรือเป็นกลุ่มเด็กที่เรียกว่า "เด็กด้อยทางสภาพแวดล้อม" (Disadvantaged Children)
2. การที่นักเรียนประสบความล้มเหลวทางการเรียน เนื่องมาจากระบบการศึกษา บัจุบันมิได้เอื้ออำนวยวิธีการสอนที่สอดคล้องกับความสามารถของนักเรียน
3. การที่นักเรียนประสบความล้มเหลวทางการเรียน เพราะนักเรียนไม่ได้รับการ เสริมแรงที่จะเป็นแรงจูงใจให้นักเรียนเกิดความพยายามที่จะเรียนรู้ ทำให้นักเรียน เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ยากขึ้นและโอกาสที่นักเรียนจะประสบความสำเร็จก็ลดน้อยลงไป

ตั้งเอกสารและบทความที่ได้อ่านแล้วในข้างต้น สรุปสาเหตุของความด้อยสมรรถุผล ในทางการเรียนของนักเรียนได้เกิดจากสาเหตุ 3 ประการคือ

1. สาเหตุเนื่องมาจากโรงเรียน ซึ่งมองค้ประกอบคือ บุคลิกภาพของครู วิธีการสอนของครู สภาพแวดล้อมของโรงเรียนและสภาพห้องเรียน

2. สาเหตุเนื่องมาจากตัวนักเรียน ซึ่งมองค้ประกอบคือ บุคลิกภาพของนักเรียน วิธีการเรียนของนักเรียน ทักษะหรือความสามารถในการเรียน ทศนคติของนักเรียนต่อวิชาที่เรียน และการคบเพื่อน

3. สาเหตุที่เนื่องมาจากครอบครัว ซึ่งมองค้ประกอบคือ สภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว และสภาพแวดล้อมทางบ้าน

2. องค์ประกอบที่มีผลต่อสัมฤทธิผลในการเรียน

ชวาล แพรัตกุล (2516 : 15) ให้ความหมายคำว่า "สัมฤทธิผลในการเรียน" หมายถึง ความสำเร็จในด้านความรู้ ทักษะและสมรรถภาพด้านต่าง ๆ ของล่มองนั้นคือ สัมฤทธิผลในการเรียนควรจะประกอบด้วยสิ่งสำคัญอย่างน้อยสามสิ่ง คือ ความรู้ ทักษะ และสมรรถภาพล่มองด้านต่าง ๆ

จาก Dictionary of Education ซึ่ง คาร์เตอร์ วี กูด (Carter V. Good 1973 : 6) เป็นบรรณาธิการได้อธิบาย "สัมฤทธิผลในการเรียน" ว่าหมายถึง การเข้าถึงความรู้หรือพัฒนาทักษะในการเรียน ซึ่งโดยปกติพิจารณาจากคะแนนล่อบที่กำหนดให้หรือคะแนนที่ได้จากงานที่ครูมอบให้หรือทั้งสองอย่าง

เดเนียล เอ เพรสคอตต์ (Daniel A. Prescott 1961 : 14-16) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่มีผลต่อสัมฤทธิผลในการเรียนไว้ดังนี้

1. องค์ประกอบทางด้านร่างกายได้แก่ อัตรากาารเจริญเติบโตของร่างกาย ลู่ยภาพของร่างกาย ข้อบกพร่องทางร่างกาย และลักษณะท่าทางเป็นต้น

2. องค์ประกอบทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเป็นอยู่ของครอบครัว สภาพแวดล้อมทางบ้าน การอบรมทางบ้านและฐานะทางบ้าน

3. องค์ประกอบทางด้านความสัมพันธ์ในหมู่เพื่อนวัยเดียวกัน ได้แก่ ความสัมพันธ์ของนักเรียนกับเพื่อนวัยเดียวกัน

4. องค์ประกอบทางพัฒนาการแห่งตน ได้แก่ สติปัญญา ความสนใจที่คั่นคิดและแรงจูงใจ

5. องค์ประกอบทางด้าน การปรับตัว ได้แก่ ปัญหาการปรับตัว การแสดงอารมณ์

เซอร์เบิร์ต เจ. คลอสเมียร์ (Herbert J. Klausmeier 1961 : 29)

ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนว่าประกอบด้วยคุณลักษณะของนักเรียน คุณลักษณะของครู พฤติกรรมระหว่างครูกับนักเรียน ลักษณะของกลุ่มผู้เรียน และแรงผลักดันภายนอก

วิลเลียม เอ. เมห์เรน และเออร์วิน เจ. เลห์แมน (William A. Mehren and Irvin J. Lehman 1973 : 584) กล่าวถึงองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนว่าประกอบด้วยแรงจูงใจ เจตคติต่อการเรียนและวิชาที่เรียน

แซมมวล สมิธ (Samuel Smith 1970 : 2-5) ได้จัดระบบวิธีการเรียนให้มีประสิทธิภาพดังนี้

1. กำหนดตารางเวลาในการเรียนโดยแน่ใจว่า ได้ให้เวลาแต่ละวิชาอย่างพอเพียงและบังคับให้ตนเองปฏิบัติตามนั้น

2. จัดสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับตนเองในเวลาทำงาน

3. ตั้งสมาธิอย่างแน่วแน่ปราศจากสิ่งรบกวนจนกว่างานจะเสร็จ

4. ทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จในแต่ละวัน

วิทยากร วิทยาสาร (2515 : 90) เสนอแนะวิธีเรียนไว้ว่า เมื่อนักเรียนเรียนรู้อะไรใหม่มาควรหาโอกาสนำเรื่องใหม่ ๆ นั้นไปพูดจาสนทนากับคนอื่น จะช่วยให้ความจำของนักเรียนดีขึ้น บางทีคนอื่นอาจให้ข้อคิดที่เป็นความรู้ใหม่เพิ่มเข้าไปอีก การรู้อะไรใหม่แล้วไปคุยให้คนอื่นฟังนั้นสนุกและทำให้นักเรียนรู้กว้างขวางขึ้น ชัดขึ้นและนักเรียนยิ่งรู้อะไรมากนักเรียนจะยิ่งสนุกที่จะเรียน ทำให้ประสบความสำเร็จในการเรียน

ประมวญ ดิศกินสัน (2520 : 187) เสนอแนะวิธีเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

สำหรับนักเรียนไว้ว่า ควรเริ่มต้นจากความเป็นตนเองและองค์ประกอบทางเทคนิค ได้แก่ ทักษะในการอ่าน การรู้จักแบ่งเวลาเรียน วิธีการใช้ห้องสมุด วิธีเขียนรายงาน วิธีเตรียมการสอบ และข้อสำคัญที่สุดคือ การเห็นความสำคัญของวิชาที่เรียน

ภิญโญ สาร (2522 : 2-14) ได้เสนอแนะวิธีการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับนักเรียนไว้ดังนี้

1. นักเรียนควรวางแผนการเรียน กำหนดเวลาเรียนตนเองให้แน่นอน อย่กปล่อยเวลาให้ล่วงไปโดยเปล่าประโยชน์หรือเอาแต่คุยกัน
2. นักเรียนควรกำหนดตารางเวลาส่วนตัวประจำสัปดาห์ไว้ หากพลาดกำหนดไปต้องหาเวลาชดเชยเวลาที่เสียไปให้ได้ในตอนหลัง
3. นักเรียนควรพยายามปรับปรุงความสามารถในการอ่านให้อ่านได้เร็วอย่างอ่อนเสียงดังเพราะเสียเวลามาก เมื่ออ่านจบย่อหน้าหนึ่ง ๆ ควรนึกทบทวนว่าได้ความคิดอะไร ออกมาบ้าง อย่่าอ่านหนังสือเล่มใดอย่างเดียวหรือวิชาใดวิชาเดียวทั้งคืน หรือนานเกินไป เพราะจะขาดความสนใจโดยไม่รู้ตัว ความจำจะพร่ามัวไม่มีประโยชน์ ขณะอ่านหนังสือเรียน อย่่าฟังเพลงอย่างดูโทรทัศน์ เพราะทำให้ขาดสมาธิ เวลาอ่านหรือเรียนหนังสือ ควรคิดและหาเหตุผลประกอบไปด้วย
4. หากนักเรียนเกิดความคิดใหม่ของตนเองขณะอ่านหรือเรียน เรื่องใด จดทันทีในหนังสือ ตอนนั้นเลย และควรมีหนังสือแบบเรียนเพื่อ เป็นแนวในการเรียน
5. นักเรียนควรทำการบ้านหรือแบบฝึกหัดเล่มมอ เพราะเป็นการทบทวนว่ารู้หลักการหรือวิธีการที่เรียนมาจริงหรือไม่ อีกทั้งเพื่อฝึกหาความชำนาญ
6. ความสนใจเอาใจใส่ล้ดจ่อ เฉพาะสิ่งที่กำลังอ่าน กำลังเรียนสำคัญที่สุด ดังนั้นในชั้นเรียนควรมีสมาธิ อย่่าคุยหรือสนใจเรื่องที่ไม่ใช่ เรื่องที่ครูกำลังสอน ถ้าตามตอนใดที่ครูพูดไม่ทัน ควรยกมือถามทันทีหรือจดไว้ถามทีหลังอย่่ามัวทำสิ่งที่ไม่ทันจนไม่ฟัง เรื่องใหม่ที่ครูกำลังสอน เพราะจะยิ่งล้ดล้ดอห่หม่าน และไม่ทันมากขึ้นไปอีก นักเรียนหลายคนชอบนั่งหลัง ๆ ห้องจะได้ไกลครู บางคนชอบนั่งข้างหน้าต่างทำให้ขาดความสนใจขณะครูสอนง่าย เพราะหลับหรือวอกแวกตลอดเวลาที่ครูสอน

7. นักเรียนควรเตรียมบทเรียนล่วงหน้า จะช่วยให้การเรียนรู้เรื่องได้ดียิ่งขึ้นมาก

8. การจดโน้ตที่โรงเรียน นักเรียนควรฟังให้รู้เรื่องก่อนแล้วจดย่อ ย่อแต่ใจความที่สำคัญ พยายามจดโน้ตให้เป็นระเบียบ โน้ตควรสั้น ๆ ในรูปสรุป

9. บทเรียนตอนใดที่สำคัญ ควรทำเครื่องหมายกำกับไว้ จะช่วยมากเวลาทบทวน เวลาทบทวนควรขีดเส้นใต้ที่สำคัญ หรือจะเขียนใหม่เป็นภาษาของตนเองในบางเรื่องจะช่วยนักเรียนมากในการเรียน

วชิร ทรัพย์มี (2523 : 74) ได้ชี้ให้เห็นว่า นักเรียนจะเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพได้ ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับการศึกษาที่ผู้เรียนให้ความสนใจและมีส่วนร่วมในกิจกรรมของบทเรียนนั้น ๆ การตั้งใจให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการเรียนเป็นสิ่งสำคัญ กลวิธีตั้งใจผู้เรียน เกี่ยวพันกับการเรียนการสอนตั้งแต่การกำหนดหลักสูตร การเตรียมการสอน และสอดแทรกอยู่ในขั้นตอนต่าง ๆ ของการสอนตั้งแต่ขั้นการวางวัตถุประสงค์ของบทเรียน การนำเข้าสู่บทเรียน การกำหนดเนื้อหา วิธีสอน อุปกรณ์ประกอบการสอน การประเมินผลการเรียน และได้เสนอแนะ กลวิธีตั้งใจผู้เรียนดังต่อไปนี้

1. การคัดหลักสูตรและการสอนโดยยึดหลักความแตกต่างระหว่างผู้เรียน และคำนึงถึงความรู้พื้นฐานของผู้เรียน จะทำให้ผู้เรียนมีแนวโน้มที่จะสนใจบทเรียนและกิจกรรมการเรียน

2. การชี้แจงให้ผู้เรียนทราบวัตถุประสงค์ของบทเรียนและตระหนักในคุณค่า และประโยชน์ของสิ่งที่เรียน จะทำให้การเรียนมีความหมายแก่ผู้เรียน และเป็นการส่งเสริมทัศนคติที่ดีต่อการเรียน ซึ่งจะนำไปสู่ความสนใจในบทเรียน

3. การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมวางโครงการเรียนจะช่วยให้ผู้เรียนสนใจบทเรียน

4. การใช้วิธีนำเข้าสู่บทเรียน วิธีสอนและคำพูดที่เหมาะสมเป็นการช่วยกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน

5. การกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนใช้อุปกรณ์ประกอบการสอนตลอดจน ตำราและหนังสืออ่านประกอบที่เหมาะสม

6. การให้ผู้เรียนได้รับทราบผลการเรียนของผู้เรียน (Feedback) จะเป็น การกระตุ้นความสนใจในการเรียน

7. การใช้สิ่งล่อใจ (Incentives) เป็นเครื่องช่วยกระตุ้นความสนใจในการเรียน สิ่งล่อใจในการเรียน คือ วัตถุหรือสภาพการณ์ที่จะเป็นตัวกระตุ้นความสนใจในการเรียน เช่น ผู้เรียนจะขยันเรียนหรือสนใจเรียนโดยคาดหวังรางวัลในการเรียน เช่น คะแนน ปริญาบัตร เกียรติยศ หรือรางวัลในรูปแบบต่าง ๆ

8. การสร้างประสบการณ์ให้ผู้เรียนเพื่อความเชื่อมั่นในตนเอง ผู้สอนควรให้ งานที่เหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียน ความรู้สึกเช่นนี้จะทำให้ผู้เรียนสนใจเรียนยิ่งขึ้น

9. การสร้างบรรยากาศที่ผู้เรียนยอมรับ และมีความเป็นกันเองกับผู้เรียน ให้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นไม่สร้างความคิดแก่ผู้เรียน จะช่วยกระตุ้นความสนใจในการเรียน

10. การที่ผู้สอนทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน เช่น การควบคุมตนเอง ความ ลม่า เลื่อมใสในการทำงาน การเป็นคนเชื่อถือได้ ความขยันหมั่นเพียร สนใจในการทำงาน หมั่นศึกษาหาความรู้ จะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเลียนแบบ

11. การร่วมมือ (Cooperation) และการแข่งขัน (Competition) มีส่วนช่วยกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ร่วมมือกัน เช่น ร่วมมือกัน ทำงานกลุ่ม อิทธิพลของกลุ่มจะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจทำกิจกรรม เช่น สละสลวยแต่ละคน ในกลุ่มจะช่วยกระตุ้นกันเอง หรือความต้องการเป็นที่ยอมรับของเพื่อนในกลุ่มจะกระตุ้นให้ สละสลวยในกลุ่มแต่ละคนสนใจทำกิจกรรมนั้น การแข่งขันเป็นอีกสิ่งหนึ่งที่จะเป็นเครื่องช่วยกระตุ้น ความสนใจของผู้เรียน ถ้าใช้อย่างเหมาะสม

12. ใช้การเสริมแรง (Reinforcement) เพื่อเพิ่มแนวโน้มของการ
สนใจเรียน เป็นต้นว่า คำชมเชย คะแนน การให้ดาว ให้สิทธิพิเศษในการทำกิจกรรมต่าง ๆ

วิทยา นาควัชระ (2529 : 28) ได้กล่าวถึง บุคลิกภาพของครูที่จะเสริม
การเรียนของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพนั้นคือ ครูควรมีบุคลิกภาพที่ดีทั้ง บุคลิกภาพภายนอกและ
บุคลิกภาพภายใน ครูต้องมีเทคนิคในการพูดจาสื่อความหมายมุ่งใจคนเป็น ให้กำลังใจคนได้
พูดให้คนเชื่อได้ มีร่างกายสะอาด แข็งแรง แต่งกายตามสมัยนิยมไม่เย็บหรือไม่ล้ำยุคเกินไป
มีทัศนคติที่ดี ใจกว้างพร้อมจะรับความคิดเห็นคนอื่น สิ่งเหล่านี้จะเป็นแบบอย่างให้นักเรียน
เลียนแบบและเกิดทุนครูเกิดศรัทธาในตัวครู เป็นสาเหตุทำให้นักเรียนเกิดความสนใจในวิชา
ที่ครูสอน

สรุปได้ว่า องค์ประกอบที่มีผลต่อสัมฤทธิ์ผลในการเรียนได้แก่ องค์ประกอบทางด้าน
ร่างกาย ทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม องค์ประกอบทางพัฒนาการแห่งตน ความสามารถที่
ติดตัวมาแต่กำเนิด ชีวิตและการอบรมในครอบครัว ประสิทธิภาพของโรงเรียน ความเข้าใจ
เกี่ยวกับตนเองหรือระดับความมุ่งหวังในอนาคต การจัดระบบบริการเรียนที่ดี และครูมีบุคลิกวิธี
ในการจูงใจผู้เรียน และครูมีบุคลิกภาพที่ดี

3. สัมฤทธิ์ผลในการเรียนวิชา สังคมศึกษา

สัมฤทธิ์ผลในการเรียนวิชา สังคมศึกษา ของนักเรียนขึ้นอยู่กับ การวางแผนการเรียน
การสอนที่ดีและได้กำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่ชัดเจน เพื่อครูผู้สอนสามารถชี้เป็น
แนวทางในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และนักเรียนบรรลุวัตถุประสงค์
ของหลักสูตร

พิบูลศรี วาสันสมสิทธิ์ (2526 : 95-96) กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของหลักสูตร
สังคมศึกษาที่ดีว่า ต้องครอบคลุมทั้งความรู้ ความคิด เจตคติ ค่านิยม ความรู้สึก และ
ความสามารถอันเหมาะสมกับวัย และสภาพแวดล้อมของผู้เรียน ดังนั้นการสอนสังคมศึกษาที่มี
ประสิทธิภาพจึงต้องพัฒนาผู้เรียนให้ครบถ้วนทั้งด้านพุทธิพิสัย เจตพิสัย และทักษะพิสัย

วัตถุประสงค์ของหลักสูตรสังคมศึกษากำหนดไว้ดังนี้

1. ด้านความรู้ มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับข้อมูล เรื่องราวหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ เพื่อเป็นพื้นฐานในการสร้างความคิด ความเข้าใจ อันเกิดจากกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การใช้เหตุผลวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจนสามารถสรุปเป็นมโนคติ และหลักการได้ ความรู้ของหลักสูตรสังคมศึกษาเน้นความสำคัญของกระบวนการแสวงหาความรู้ และการนำความรู้ไปใช้ ความรู้มีใช้สุดหมายปลายทางของการเรียน แต่เป็นเครื่องมือของการพัฒนาความสามารถในด้านต่าง ๆ
2. ด้านความคิด มุ่งพัฒนาความคิดของผู้เรียน ให้ผู้เรียนสามารถคิดอย่างมีมโนคติ หรือวิธีการที่ผู้เรียนสามารถทำความเข้าใจที่มีต่อข้อเท็จจริงหรือรายละเอียดปลีกย่อยของเรื่องราว หรือเหตุการณ์ที่เป็นรูปธรรมมาสัมพันธ์กันจนสามารถสกัดเป็นความเข้าใจที่เป็นนามธรรมหรือมโนคติขึ้น มีความคิดอย่างเป็นหลักการ ผู้เรียนสามารถตีความข้อมูล สามารถหาข้อสรุปและสามารถประยุกต์หลักการ
3. ด้านเจตคติ ความรู้สึกและค่านิยม มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่สะท้อนให้เห็นเจตคติ ความรู้สึก และค่านิยม เป็นผู้ที่สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเป็นสุขและราบรื่น มีความมั่นใจในตนเอง มีใจกว้างปราศจากอคติ ยอมรับความเปลี่ยนแปลงและความขัดแย้งอย่างมีขันติธรรม และมีความรับผิดชอบต่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม
4. ด้านทักษะ มุ่งพัฒนาทักษะทั้งทางด้านวิชาการและทักษะทางด้านสังคม ทักษะทางวิชาการที่สำคัญสำหรับวิชาสังคมศึกษา ได้แก่ ความสามารถในการอ่าน การตีความ การเขียนแผนที่ และการใช้แหล่งความรู้ประเภทต่าง ๆ ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ส่วนทักษะทางสังคมได้แก่ การทำงานร่วมกับผู้อื่น การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการแบ่งความรับผิดชอบในหน้าที่ต่าง ๆ ซึ่งเป็นทักษะจำเป็นต่อการดำรงชีวิตในสังคมประชาธิปไตย

นอกจากการวางวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่ดี เพื่อช่วยให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนแล้ว ยังต้องประกอบขึ้น ๆ อีกที่ช่วยให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์สูงในการเรียนวิชาสังคมศึกษา เช่น วิธีสอนของครูสังคมศึกษา สภาพบรรยากาศและการจัดห้องเรียน การใช้สื่อและอุปกรณ์การเรียน ตลอดจนการคัดกิจกรรมเพื่อเสริมประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน

✓ นิมนท ทศวัฒน์ (2526 : 44-45) ได้กล่าวถึงบทบาทและหน้าที่ ครูสังคมศึกษาด้านวิชาการเกี่ยวกับการสอนในห้องเรียนเพื่อให้นักเรียนบรรลุผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นักเรียนได้รับความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีตามเป้าหมายของการสอนวิชาสังคมศึกษา ครูควรมีวิธีการสอนดังนี้

1. ในการเรียนการสอนสังคมศึกษา ครูจะต้องยึดนักเรียนเป็นหลักหรือเป็นศูนย์กลาง ซึ่งหมายถึงว่าการพิจารณาเนื้อหาของบทเรียน การคัดกิจกรรมการเรียนการสอน ควรให้เหมาะสมสอดคล้องกับลักษณะและสภาพแวดล้อมของผู้เรียน
2. เน้นให้นักเรียนเป็นผู้ปฏิบัติหรือทำกิจกรรมและแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง การเรียนการสอน ควรมุ่งเน้นกระบวนการเรียนมากกว่าเน้นที่เนื้อหาวิชาเป็นสำคัญ
3. ใช้วิธีการวิทยาศาสตร์ เป็นแม่บทในการเรียนการสอน เช่น วิธีการแก้ปัญหาและวิธีสืบสวนสอบสวน เป็นการฝึกให้นักเรียนคิดและแก้ปัญหาย่างมีระบบ สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้
4. คัดกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียนให้สัมพันธ์กับสภาพจริงในชีวิตประจำวันของผู้เรียน ควรให้โอกาสผู้เรียนนำเอาข้อเท็จจริงต่าง ๆ ของสังคมมาอภิปรายในชั้นเรียน
5. ฝึกการอยู่ร่วมกันแบบประชาธิปไตย จัดสภาพการเรียนการสอนให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่มร่วมกัน ตามวิธีการประชาธิปไตย การเรียนโดยวิธีนี้เป็นการฝึกการเป็นผู้นำกลุ่มและสมาชิกที่ดีของกลุ่ม

สิริวรรณ ศรัพพล (2526 : 173-175) ได้กล่าวถึงการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนที่เอื้อให้ผู้เรียนบรรลุผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาสังคมศึกษาไว้ดังนี้

1. บรรยากาศของการเรียนการสอนในชั้นเรียนควรส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีพัฒนาการทั้งทางสติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคม ควรจัดบรรยากาศของห้องเรียนให้เป็นเช่นห้องปฏิบัติการในการฝึกฝนการดำเนินชีวิตของผู้เรียน ฝึกฝนในเรื่องการใช้สติปัญญา คือมีกระบวนการในการคิดอย่างมีเหตุผล การมีทัศนคติที่ดีต่อผู้อื่น
2. การจัดบรรยากาศในห้องเรียน ควรส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะในการควบคุมตนเอง และรับผิดชอบตนเอง ให้โอกาสผู้เรียนในการค้นหาวิธีการเรียนด้วยตนเอง
3. การจัดบรรยากาศในห้องเรียน ควรส่งเสริมผู้เรียนให้มีความคิดและแนวทางการปฏิบัติแบบประชาธิปไตย

การจัดสภาพชั้นเรียนในวิชาสังคมศึกษาที่เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนบรรลุผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคือ สภาพห้องเรียนในการเรียนวิชาสังคมศึกษาควรเป็นห้องที่มีเนื้อที่เพียงพอในการที่จะให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ อย่างสะดวก โต๊ะ และเก้าอี้ในชั้นเรียนต้องพร้อมที่จะโยกย้ายหรือดัดแปลง เป็นสภาพต่าง ๆ ได้ง่ายและรวดเร็ว ควรมีมุมกิจกรรมภายในห้องเรียน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนมุมกิจกรรมนี้ประกอบด้วย หนังสืออ่านประกอบวิชาสังคมศึกษาที่น่าสนใจและมีคุณค่า หรืออาจนำเอาวารสารทางวิชาการที่น่าสนใจหรือรายงานของนักเรียนที่ดีเด่น รวมทั้งการหาหนังสือพิมพ์มาจัดไว้ด้วย เพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้เป็นแหล่งค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง เพื่อให้นักเรียนที่มีเวลาว่างและมีความสนใจได้ศึกษาต่อไป

นพพร พาณิชลุ่ย (2528 : 139) ได้กล่าวไว้ว่า การเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาจะบรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรสังคมศึกษา จำเป็นต้องมีการเสริมสร้างประสบการณ์ให้แก่นักเรียนโดยการคัดกิจกรรมขึ้นเพื่อเสริมความรู้ ความเข้าใจแก่นักเรียนมากยิ่งขึ้น รูปแบบการคัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์วิชาสังคมศึกษา สามารถทำได้หลายลักษณะ อาทิ เช่น

1. การคัดวิทยากรพิเศษมาบรรยาย
2. การคัดหัดค้นศึกษา
3. การคัดป้ายนิเทศ
4. การคัดห้องสังคมศึกษา

ฉะนั้นสรุปได้ว่า สัมฤทธิผลในการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนขึ้นอยู่กับ การวางวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่ดี และองค์ประกอบ เช่น วิธีสอนของครูสังคมศึกษา สภาพบรรยากาศและการคัดห้องเรียน การใช้สื่อและอุปกรณ์การเรียน ตลอดจนการคัด กิจกรรมเพื่อเสริมประสิทธิผลการให้แก่ผู้เรียน

การล่อล่อมเสริมเพื่อช่วยนักเรียนที่ด้อยสัมฤทธิผลในการเรียน

การล่อล่อมเสริมเป็นวิธีการหนึ่งซึ่งช่วยให้นักเรียนประสพกับความสำเร็จในการเรียน เพราะนักเรียนที่ด้อยสัมฤทธิผลในการเรียนจำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือเป็นพิเศษจากครูจึงจะสามารถแก้ปัญหาของตนและปรับปรุงตนเองให้สามารถเรียนได้ทันเพื่อนร่วมชั้น

อ่ำไพ ลุจรัตนกุล (2514 : 142) ได้สรุปจุดมุ่งหมายที่สำคัญของการล่อล่อมเสริมไว้ดังต่อไปนี้

1. เพื่อช่วยแก้ปัญหาของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และทางด้านการศึกษา
2. เพื่อช่วยขจัดปัญหาต่าง ๆ ของโรงเรียนอันเนื่องมาจากนักเรียนที่เรียนไม่ทันเพื่อน แล้วกลายเป็นตัวก่อกวนในภายหลัง
3. เพื่อให้นักเรียนแข่งขันกับตัวเอง จนสามารถเรียนได้ดีขึ้นกว่าเดิม
4. เพื่อให้นักเรียนเรียนดียิ่งขึ้น ตามขีดความสามารถของตน

ศรียา - ประภัสร์ นิยมธรรม (2520 : 30) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการล่อล่อมเสริมไว้ว่า "เพื่อช่วยให้เด็กได้พัฒนาความสามารถในการเรียนรู้และมีจุดหมายปลายทาง คือ การยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนให้ใกล้เคียงกับสมรรถวิสัยของเด็กให้มากที่สุด

กรมวิชาการ (2522 : 30) ได้กล่าวถึง การสอนซ่อมเสริมว่า "ต้องเป็นการสอนเพื่อช่วยเหลือนักเรียน ขาดข้อเสีย หรือข้อบกพร่องของนักเรียน ตลอดจนการเรียนที่ไม่ถูกวิธีให้หมดไปเพื่อซ่อมให้ดีขึ้นและเป็นการสร้างเจตคติที่ดีงามให้แก่นักเรียนในการเรียนที่ถูกต้อง"

เดอส์วีย์ อี โคชีวาร (Deloise E. Kochevar 1975 : 18) และมิเรียม ที แชลปลิน (Miriam T. Chaplin 1979 : 12-15) ก็ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายหลักของการสอนซ่อมเสริมไว้ 2 ประการคือ

1. เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถแก้ไขข้อบกพร่องทางการเรียนหรือจุดอ่อนของตนได้
2. เพื่อส่งเสริมความเจริญงอกงามทางด้านต่าง ๆ ของนักเรียนซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนประสพผลสำเร็จในการเรียนได้มากยิ่งขึ้น

อัญชลี แจ่มเจริญ และสุกัญญา ธารีวรรณ (2523 : 123-125) ได้ให้หลักการสอนซ่อมเสริมสำหรับนักเรียน ที่เรียนอ่อนหรือด้อยสัมฤทธิ์ผลในการเรียนดังนี้

1. ศึกษาสาเหตุของปัญหาที่ทำให้นักเรียนเรียนอ่อน เช่น การหยุดเรียนบ่อย ๆ สุขภาพไม่สมบูรณ์ ร่างกายพิการ สติปัญญาต่ำ เพื่อหาทางสอนซ่อมได้ตรงกับสาเหตุ
2. ชี้แจงปัญหาให้ผู้ปกครองของนักเรียนเข้าใจ เพื่อขอความร่วมมือในการแก้ปัญหาหรือสาเหตุนั้น
3. ถ้านักเรียนเรียนอ่อนหลาย ๆ วิชา ควรแก้ไขหรือสอนซ่อมเสริมทีละอย่าง ไม่ควรสอนครั้งเดียวหลาย ๆ วิชา
4. ระยะเวลาในการสอนซ่อมเสริม อาจสอนในเวลาเรียน ก่อนเข้าเรียนในตอนเช้า ขณะพักรับประทานอาหารกลางวัน หรือหลังเลิกเรียนแล้ว ในการสอนแต่ละครั้งไม่ควรใช้เวลานานเกินไป

5. ไม่ควรสอนในสิ่งที่นักเรียนรู้อยู่แล้วซ้ำอีก ถ้าจำเป็นต้องท้าวความหรือ ทบทวนความรู้เพื่อให้ติดต่อสืบเนื่องหรือเกี่ยวโยงกัน ควรใช้เวลาเพื่อการนั้นเพียงระยะสั้น ๆ

6. วิธีสอนควรใช้วิธีการใหม่ ๆ ไม่ซ้ำกับวิธีการเดิมที่นักเรียนเรียน มาแล้วตลอดจนอุปกรณ์การสอนก็ควรคัดเพิ่มเติมให้แปลกไปจากเดิม

7. หลังจากที่มีการสอนซ่อมเสริมแล้ว ครูต้องติดตามผลงานอย่างใกล้ชิด และสม่ำเสมอ

กรมวิชาการ (2524 : 76-77) ได้เสนอแนะหลักการและแนวทางในการจัดการ สอนซ่อมเสริมสรุปได้ดังนี้

1. ครูผู้สอนต้องรู้ข้อบกพร่องของนักเรียน เพื่อจะได้ช่วยเหลือแก้ไขข้อ บกพร่องและเสริมการ เรียนให้แก่นักเรียนได้ถูกวิธี จึงต้องมีการสำรวจข้อบกพร่องของ นักเรียนเป็นรายบุคคล ซึ่งจำเป็นต้องทดสอบด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การสังเกต การทดสอบ หรือจากการสอบถาม เมื่อรู้จุดอ่อนของนักเรียนแล้ว จึงลงมือทำการสอน และเมื่อสอนไป ระยะหนึ่งจึงทำการทดสอบซ้ำอีก เพื่อให้รู้ถึงความงอกงามของผู้เรียน

2. การสอนซ่อมเสริมจะต้องเริ่มจากสิ่งที่นักเรียนรู้ ไปหาสิ่งที่ยังไม่รู้ หรือเริ่มเรียนจากจุด และสภาพที่เขาเป็นอยู่ ครูจึงต้องรู้พื้นฐานและประสบการณ์ต่าง ๆ ของนักเรียน เพื่อจะได้จัดบทเรียนได้เหมาะสมกับความสามารถ ความต้องการและ ความสนใจของผู้เรียน ให้นักเรียนได้เรียนตรงกับความสามารถเฉพาะอย่างของเขา ครูจึงต้องเอาผลการทดสอบมาพิจารณาเป็นแนวทางที่จะช่วยเหลือแก้ไขผู้เรียนให้เกิดความ ก้าวหน้าขึ้นโดยลำดับ

3. เลือกวัสดุการสอนตลอดจนวิธีสอนให้เหมาะสมกับความสามารถและ ความสนใจของผู้เรียน ในการสอนซ่อมเสริมครูจึงต้องใช้วัสดุอุปกรณ์เพื่อช่วยให้นักเรียน เข้าใจบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น และพยายามเปลี่ยนเทคนิควิธีสอน ตลอดจนกิจกรรมจากที่เคยใช้ สอนเด็กปกติ เพื่อให้เหมาะสมกับผู้เรียนให้มากที่สุด

4. ครูจะต้องเป็นผู้คอยกระตุ้นและให้กำลังใจแก่นักเรียน ให้ผู้เรียนเกิด ความอบอุ่นและเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งดีกว่าการบังคับหรือการตำหนิ โดยครูควรยึดถือหลัก ดังนี้คือ

4.1 ให้นักเรียนเข้าใจครูได้ถูกต้องว่าครูเป็นผู้ให้ความรู้ และความ เข้าใจแก่นักเรียน พร้อมทั้งจะให้ความช่วยเหลือและให้ความเป็นเพื่อนแก่นักเรียน เสมอ โดยครูควรเป็นกันเองกับนักเรียนและสร้างบรรยากาศในการ เรียนที่ดีให้เกิดขึ้น

4.2 ให้นักเรียนได้มีโอกาสได้ปฏิบัติจริง และมีโอกาสประสบความสำเร็จ ในงานที่ทำนั้น โดยเริ่มจากงานง่าย ๆ ไปหายาก มีการให้กำลังใจและคำชมเชย ให้นักเรียนได้ประเมินผลตนเอง เพื่อให้รู้ความก้าวหน้าของตน ซึ่งครูอาจทำได้โดย

- ก. ชี้แจงข้อบกพร่องเพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจ
- ข. ทำกราฟหรือแผนภูมิแสดงความก้าวหน้าของนักเรียน

5. ให้นักเรียนเห็นความก้าวหน้าของตนเอง ให้เกิดความภูมิใจในความ สำเร็จของตนและส่งเสริมให้มีความพยายามยิ่งขึ้น

6. ควรเปลี่ยนแปลงวิธีสอนเป็นแบบต่าง ๆ การใช้วิธีเดิมส่วนซ้ำซากบ่อย ๆ ถ้านักเรียนไม่เข้าใจ จะทำให้เกิดความเบื่อหน่ายและหมดกำลังใจ

7. ฝึกให้นักเรียนช่วยเหลือตนเอง อาจจะเป็นนักเรียนชั้นเดียวกันที่เรียนทัน หรือเรียนเก่ง ให้ช่วยเหลือนักเรียนชั้นต่ำกว่า เมื่อมีเวลาว่างให้ช่วยสอนรุ่นน้อง จะทำให้ นักเรียนเข้าใจดี และใช้ภาษาในระดับเดียวกัน ทั้งนี้ครูต้องคอยดูแลด้วย

จากเอกสารดังกล่าวมาแล้ว สรุปได้ว่า การสอนซ่อมเสริมเป็นวิธีการหนึ่ง ที่ช่วยนักเรียนที่ด้อยสัมฤทธิ์ผลในการเรียนได้ และหลักในการจัดการสอนซ่อมเสริมสำหรับนักเรียน ที่ด้อยสัมฤทธิ์ผลในการเรียนอันดับแรกคือ ต้องศึกษาสาเหตุของความด้อยสัมฤทธิ์ผลในการเรียน ของนักเรียน เพื่อเลือกวิธีการสอนตลอดจนดำเนินการสอนได้เหมาะสมกับปัญหา และลักษณะของ นักเรียน อันจะช่วยให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนสูงขึ้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องภายในประเทศ

วัฒนา พุ่มเล็ก (2512 : 69-70) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาเปรียบเทียบองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนสูงกับนักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนต่ำ ระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนลำธิตถ์พิลาลงกรณ์มหาวิทยาลัย" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนสูงกับนักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนต่ำ โดยศึกษาจากนักเรียนโรงเรียนลำธิตถ์พิลาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 232 คน แบ่งเป็นนักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนสูง 116 คน และนักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนต่ำ 116 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม 2 ชุด ได้แก่ แบบสอบถามนักเรียนซึ่งดัดแปลงจาก The Mooney Problem Check Lists อีกชุดหนึ่งเป็นแบบสอบถามผู้ปกครองเกี่ยวกับองค์ประกอบทางครอบครัว การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ Z-test, Binomial test แบบ Nonparametric ร้อยละ และ χ^2 -test ผลของการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนสูง มีปัญหาด้านสุขภาพ การเงิน ครอบครัว แผนอนาคต และงานอาชีพ การเรียน การคบเพื่อน น้อยกว่านักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนต่ำ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 และนักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนสูง สนใจในวิชาการศึกษา กิจกรรมด้านวิชาการ และการอ่านหนังสือมากกว่านักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนต่ำอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

นราพร เมฆรักษาวิช (2514 : 66-67) ได้วิจัยเรื่อง "ความสัมพันธ์ระหว่างนิสัยในการเรียน ที่คั่นคิดในการเรียนกับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างนิสัยในการเรียน ที่คั่นคิดในการเรียนกับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน และเปรียบเทียบความแตกต่างเกี่ยวกับนิสัยในการเรียนและที่คั่นคิดในการเรียน จำแนกตามเพศและแผนกวิชา โดยศึกษาจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนรัฐบาล ในเขตพระนคร สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 400 คน เป็นนักเรียนแผนกวิทยาศาสตร์ ชาย-หญิง 200 คน นักเรียนแผนก ศิลป ชาย-หญิง 200 คน เครื่องมือที่ใช้วิจัยได้แปลแบบสำรวจนิสัยในการเรียนและที่คั่นคิดในการเรียนของบราวน์ และโฮลซ์แมน (Brown and Holtzman)

แบบสำรวจแบ่งเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 เป็นแบบสำรวจทัศนคติในการเรียน และตอนที่ 2 เป็นแบบสำรวจทัศนคติในการเรียน แล้วคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Formula) ระหว่างคะแนนทัศนคติในการเรียน ทัศนคติในการเรียนกับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนที่กลุ่มตัวอย่างได้จากผลการสอบปลายปี ของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2513 ผลการวิจัยสรุปได้ว่าทัศนคติในการเรียน ทัศนคติในการเรียนมีความสัมพันธ์กับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และนักเรียนที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูง มีทัศนคติในการเรียนและทัศนคติในการเรียนดีกว่านักเรียนที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สุวิทย์ สมนามิตร (2515 : 199) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัย ศึกษาเฉพาะกรณีนักศึกษา คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น" มีวัตถุประสงค์เพื่อหาองค์ประกอบที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย โดยศึกษาเฉพาะนักศึกษาระดับปีที่ 2 คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ปีการศึกษา 2514-2515 จำนวน 139 คน โดยใช้แบบสอบถามปลายปิด ตัวแปรอิสระที่ใช้ศึกษาคือ เพศ อายุ เชื้อชาติ ภูมิลำเนา คะแนน ม.ค. 5 คะแนนสอบเข้ามหาวิทยาลัย ประเภทของโรงเรียนที่จบ การเลือกคณะที่ศึกษา สภาพครอบครัวของนักศึกษาตลอดจนปัญหาทางด้านครอบครัว ที่พัก เงิน ลู่สภาพ เพศ การเรียน การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าร้อยละ ร้อยละ และทำการทดสอบผลต่างมีนัยสำคัญสองกลุ่มและมากกว่าสองกลุ่ม ส่วนข้อปัญหาและความคิดเห็นของนักศึกษาใช้ ไคส์แควร์ทดสอบ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาต่ำ มีปัญหาเกี่ยวกับลู่สภาพ มีความรู้สึกว่าตนเองเหนื่อย อ่อนเพลีย และง่วงนอนในชั้นเรียน ด้านการเงินมีปัญหาขาดแคลนเงินเป็นประจำ ด้านการเรียน นักศึกษาขาดเรียนเป็นประจำ และเล่นกีฬาจนเลิกการเรียน

แจ่มจันทร์ วงศ์วิเศษ (2517 : 122-123) ได้ศึกษาเรื่อง "การศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้ให้นักศึกษามีผลการเรียนต่ำของวิทยาลัยครูส่วนลุ่มนันทา ปีการศึกษา 2515" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่ทำให้ให้นักศึกษาวิทยาลัยครูส่วนลุ่มนันทา ปีการศึกษา 2515 ไม่สามารถศึกษาได้ในระดับคะแนนที่วิทยาลัยกำหนด และเพื่อพิจารณา

ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพสังคม เศรษฐกิจ และการศึกษา กับสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษา รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน โดยศึกษาจากนักศึกษาริทยาสัยครูส่วนใหญ่นักศึกษา หลักสูตรประกาศนียบัตรการศึกษาปีที่ 1 และหลักสูตรประกาศนียบัตรการศึกษาปีที่ 2 ที่มีระดับคะแนนต่ำกว่า 2.00 รวมทั้งผู้ที่ต้องสอบแก้ตัวในบางวิชา จำนวนทั้งหมด 493 คน เครื่องมือที่ใช้แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีหาค่าร้อยละ ผลของการวิจัยปรากฏว่า ปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้นักศึกษาไม่ผลการเรียนต่ำมีดังนี้คือ

ปัญหาทางครอบครัว และที่พักอาศัย นักศึกษาต้องช่วยทำงานบ้าน บ้านที่ที่พักอาศัยอยู่ไกลจากสถานศึกษาทำให้เกิดปัญหา เรื่องการเดินทาง ปัญหาด้านสุขภาพ ปัญหาทางการเงิน ปัญหาเกี่ยวกับการเรียนและความสัมพันธ์กับอาจารย์ เรียนไม่ทันเพื่อน ขาดคำแนะนำจากอาจารย์ ไม่สะดวกในการค้นคว้าทางวิชาการ ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับบุคลิกภาพและการปรับตัวทางสังคม มีอารมณ์และจิตใจไม่คงที่ มีปัญหาเรื่องการปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนต่างเพศ

ระพีภรณ์ โพธิ์ศรี (2521 : 87-89) ได้ศึกษาเรื่อง "สาเหตุของการสอบตกของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา" มีวัตถุประสงค์ 3 ประการคือ ศึกษาสภาพทั่วไปของนักเรียนที่สอบตกในระดับมัธยมศึกษา ศึกษาสาเหตุซึ่งทำให้นักเรียนต้องสอบตก และศึกษาเกี่ยวกับจำนวนนักเรียนที่สอบตกและประมาณค่าความสูญเสียค่าทางการศึกษา อันเนื่องมาจากการสอบตกของนักเรียน โดยศึกษาจากครูประจำชั้นจำนวน 494 คน นักเรียนที่สอบตก 684 คน จากโรงเรียน 56 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Multiple Choice) และแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของครูประจำชั้นกับนักเรียนที่สอบตก โดยใช้ Z-test ผลของการศึกษาพบว่า นักเรียนที่สอบตกส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับบิดาและมารดา และนักเรียนที่สอบตกส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่มีฐานะอยู่ในระดับปานกลาง

สาเหตุของการล่อลอบที่สำคัญได้แก่ สาเหตุเกี่ยวกับสติปัญญา และวิธีการเรียนของ
ผู้เรียน สาเหตุเกี่ยวกับการคบเพื่อนความสัมพันธ์กับเพื่อน สาเหตุเกี่ยวกับวิชาที่เรียนและ
สาเหตุเกี่ยวกับสุขภาพจิตของผู้เรียน

สุรศักดิ์ อมรรัตนศักดิ์ (2521 : 186) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การวิเคราะห์องค์ประกอบ
ที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในภาคกลาง" มีจุดมุ่งหมาย
เพื่อศึกษาถึงอิทธิพลขององค์ประกอบที่ไม่ใช่ทางด้านสติปัญญาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิธีการ
วิจัย กลุ่มตัวอย่างประชากรคือ นักเรียนชายและหญิง จำนวน 704 คน ที่กำลังศึกษาอยู่ใน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา และสำนักงานการศึกษาเอกชน
กระทรวงศึกษาธิการในภาคกลาง เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามและแบบทดสอบ การวิเคราะห์
ข้อมูล ใช้ค่าร้อยละ วิเคราะห์ความแปรปรวนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแล้วสร้างสมการ
พยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของแต่ละวิชา ผลของการวิจัย ขนาดของโรงเรียน สังกัด
ของโรงเรียน อัตราส่วนของผู้เรียนต่อครู และสถิติการมาเรียนของนักเรียนมีผลต่อสัมฤทธิ์ผล
ทางการเรียน

ผลจากการวิจัยนี้พบว่า รายได้ของครอบครัวไม่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ
นักเรียนแต่อย่างใด

พิทักษ์ พหุรัตน์ (2522 : 181) ได้ทำการศึกษาเรื่อง "ปัจจัยบางประการที่มี
อิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักศึกษาวิทยาลัยครูยะลา" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัย
บางประการว่าเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักศึกษาหรือไม่ โดยศึกษา
จากนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับปีที่ 2 ของวิทยาลัยครูยะลาในปีการศึกษา
2520-2521 โดยศึกษาเฉพาะนักศึกษาที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 257 คน เครื่องมือ
ที่ใช้เป็นแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต (Arithmetic
Mean) และค่าซี (Z-test) ผลการวิจัยพบว่า ที่พักและความห่างไกลของที่พักจากวิทยาลัย
เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประเภทของโรงเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
ที่ตั้งของโรงเรียน การปรับตัว การเข้าร่วมกิจกรรม ความตั้งใจเรียน ทัศนคติต่อวิชาเรียน
ต่ออาจารย์ผู้สอน ค่าใช้จ่ายประจำเดือน อาชีพของบิดามารดา รายได้ของบิดามารดาและ
การศึกษาของบิดามารดาเป็นปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา

เพ็ญศรี อรุณรุ่งเรือง (2522 : 86) ได้ทำวิจัยเรื่อง "อิทธิพลของสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของพ่อแม่ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของลูก" มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการศึกษาทางด้านการแบ่งช่วงชั้นของบุคคลในสังคมและเพื่อวิจัยว่าชนชั้นต่าง ๆ ในสังคมไทย โดยเฉพาะในกรุงเทพมหานคร มีการรักษาสถานภาพเดิมของตนไว้ได้อย่างไร โดยศึกษาจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 200 คน เครื่องมือที่ใช้ศึกษาเป็นแบบสอบถามข้อมูลทั้งตัวนักเรียนและผู้ปกครอง การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการหาค่าร้อยละ ผลของการวิจัยพบว่าสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของพ่อแม่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเรียนของลูก

กุลลมา อินทวดี (2522 : 175) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ทัศนคติเกี่ยวกับสภาวะแวดล้อมทางครอบครัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่เรียนเข้าชั้นในจังหวัดสมุทรปราการ ปีการศึกษา 2521" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงทัศนคติเกี่ยวกับสภาวะแวดล้อมทางครอบครัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่เรียนเข้าชั้นในจังหวัดสมุทรปราการและเพื่อเปรียบเทียบสภาวะแวดล้อมทางครอบครัวของนักเรียนที่ตกชั้นในโรงเรียนรัฐบาลกับโรงเรียนราษฎร์มีข้อเหมือนกันหรือแตกต่างกันอย่างไร โดยศึกษาจากนักเรียนที่สอบตกชั้นในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 342 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูล คำนวณหาค่าร้อยละ ผลของการวิจัยพบว่า นักเรียนที่สอบตกชั้นส่วนมากอยู่ระหว่างอายุ 15-17 ปี มาจากครอบครัวขนาดใหญ่ สุขภาพดีปานกลาง เคยสอบตก 1 ครั้ง ไม่เคยทดสอบเข้าวณิปัญญา ไม่มีโต๊ะทำงานของตนเอง ขณะที่ดูหนังสือที่บ้าน ขาดคนคอยแนะนำช่วยเหลือ เรื่องการเรียนและมีกิจกรรมที่บ้าน นักเรียนส่วนใหญ่ไม่รับหนังสืออ่านประกอบทางด้านวิชาการ ส่วนมากเป็นหนังสืออ่านเล่น นักเรียนขาดความมานะพยายามในการทำงาน บิดามารดารายได้ไม่แน่นอน การศึกษาไม่สูง โดยมากย้ายมาจากถิ่นอื่น ไม่สามารถให้เรียนพิเศษได้ นักเรียนเป็นจำนวนมากไม่รับประทานอาหารเช้าเข้ามารโรงเรียน บิดามารดาชอบทะเลาะกัน บิดาของนักเรียนบางคนเล่นพูลูราและเล่นการพนัน ในด้านสภาพแวดล้อมที่โรงเรียน ส่วนมากของนักเรียนทั้งโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ตอบว่า ครูไม่เอาใจใส่เท่าที่ควรและความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับทางโรงเรียนไม่ดีเท่าที่ควร

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2523 : 72-76) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "องค์ประกอบบางประการที่มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา"

มีวัตถุประสงค์เพื่อชี้ให้เห็นความแตกต่างของสัมฤทธิผลทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
 จำแนกตามภาคภูมิศาสตร์และประเภทของโรงเรียน และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสัมฤทธิผล
 ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาทั้งองค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีสัมมติฐานว่ามีอิทธิพลต่อ
 สัมฤทธิผลทางการเรียนของนักเรียนอันได้แก่ คุณภาพของโรงเรียน คุณลักษณะของนักเรียน
 ภูมิหลังทางเศรษฐกิจและสังคมของนักเรียน รวมทั้งศึกษาว่าองค์ประกอบหรือกลุ่มของ
 องค์ประกอบใดบ้างที่มีความสัมพันธ์กับสัมฤทธิผลทางการเรียน โดยศึกษาจากนักเรียนชาย
 และหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา และสำนักงานการศึกษาเอกชน
 จำนวน 3,873 คน จำนวน 109 โรงเรียน กลุ่มมาจาก 18 จังหวัดในภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วประเทศ
 ศึกษาจากครู 109 คน และบิดามารดาหรือผู้ปกครองของนักเรียนจำนวน 3,873 คน
 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบทดสอบมาตรฐานระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และแบบสอบถาม
 ข้อมูลเบื้องต้นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และแบบสอบถามข้อมูลเบื้องต้นของครูและ
 โรงเรียน การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า ในเขต
 กรุงเทพมหานคร นักเรียนที่มีสัมฤทธิผลทางการเรียนอยู่ในระดับต่ำ เป็นนักเรียนที่มีน้ำหนัก
 ตัวมาก ความรู้น้อย บำนาญไกลจากโรงเรียน มาจากครอบครัวขนาดเล็ก เคยเรียนซ้ำชั้น
 ในระดับประถม ขาดเรียนบ่อย เป็นนักเรียนที่มาจากโรงเรียนที่มีจำนวนห้องเรียนน้อยแต่
 มีพื้นที่โรงเรียนมาก และมีนักเรียนจำนวนมาก

วัลลภา จันทร์เพ็ญ (2526 : 104-108) ได้ศึกษาเรื่อง "ปัจจัยคัดสรรที่
 เกี่ยวข้องกับสัมฤทธิผลทางการเรียนระหว่างนักเรียนที่มีสัมฤทธิผลทางการเรียนสูงและ
 นักเรียนที่มีสัมฤทธิผลทางการเรียนต่ำ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในเขตกรุงเทพมหานคร"
 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษานิสัยในการเรียน ทักษะคิดต่อการเรียนและความรับผิดชอบของ
 นักเรียนที่มีสัมฤทธิผลทางการเรียนสูงและนักเรียนที่มีสัมฤทธิผลทางการเรียนต่ำ พร้อมทั้ง
 ทำการสำรวจลักษณะของเพื่อนที่คบ วิธีการกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือ นักเรียน
 ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา ใน
 ส่วนกลาง เขตกรุงเทพมหานคร กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 320 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่ม
 นักเรียนที่มีสัมฤทธิผลทางการเรียนสูง 160 คน และกลุ่มนักเรียนที่มีสัมฤทธิผลทางการเรียนต่ำ

160 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสำรวจซึ่งพัฒนามาจากแบบสำรวจของบราวน์ และโฮลท์ซแมน (Brown and Holtzman) และแบบสำรวจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ t-test และวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ แบบเพิ่มตัวแปรเป็นขั้น ๆ ผลของการศึกษาพบว่า นักเรียนที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูงมีนิสัยในการเรียน ที่คั่นคิดต่อการเรียนดีกว่านักเรียนที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนต่ำ นักเรียนที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูงส่วนมากคบเพื่อนสนิทที่มีลักษณะดังนี้คือ สนใจการเรียน มีความรับผิดชอบงานดี กระตือรือร้น เป็นกันเอง คุยสนุกตลกขบขัน ร่าเริง ชอบช่วยเหลือผู้อื่น รักความเจริญก้าวหน้าและมีเหตุผล สำหรับนักเรียนที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนต่ำ ส่วนมากคบเพื่อนสนิทที่มีลักษณะดังนี้คือ ร่าเริง เป็นกันเอง มีมนุษยสัมพันธ์ คุยสนุก ตลกขบขัน เปิดเผย กล้าแสดงออก ทำอะไรตามสบาย ชอบล่ามคม มีความจริงจัง และชอบร้องเพลง

ณรงค์ กิจสำนายอิน (2526 : 67) ได้ทำท้าววิจัยเรื่อง "ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบคัดสรรซึ่งไม่ใช่ความสามารถทางเชาวน์ปัญญา กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่สี่ เขตการศึกษา 7" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาว่า องค์ประกอบคัดสรรซึ่งไม่ใช่ความสามารถทางเชาวน์ปัญญา องค์ประกอบใดบ้างที่เป็นตัวพยากรณ์ที่ดีในการพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา วิธีการวิจัยกลุ่มตัวอย่างประชากร เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่สี่ ปีการศึกษา 2525 ของโรงเรียนในเขตการศึกษา 7 จำนวน 414 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามเกี่ยวกับองค์ประกอบคัดสรรซึ่งไม่ใช่ความสามารถทางเชาวน์ปัญญา และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรม SPSS (Statistical Package for the Social Science) และวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรเป็นขั้น ๆ ผลของการวิจัยพบว่า ตัวพยากรณ์ที่ดีในการพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ได้แก่ ความรู้สึกของนักเรียนเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ระดับการศึกษาของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง การติดตามข่าวเหตุการณ์สำคัญทางวิทยุ สถานภาพสมรสของบิดามารดา การประชุมกิจกรรมของโรงเรียน รายได้ของครอบครัว การเข้าร่วมกิจกรรมของชุมนุมสังคมศึกษา การชมภาพยนตร์และภาพนิ่งเกี่ยวกับวิชาสังคมศึกษา การไปศึกษานอกสถานที่เกี่ยวข้องกับ

วิชาสังคมศึกษา การติดตามข่าว เหตุการณ์สำคัญทางโทรทัศน์ การฟังวิทยากรที่โรงเรียนเชิญมา ให้ความรู้ ความรู้สึกของนักเรียนเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาสังคมศึกษา การหาความรู้ตามสถานที่ต่าง ๆ เช่น สถานีวิทยุ โทรทัศน์ นักเรียนเป็นบุตรคนที่เท่าไรของครอบครัว

ปาลรียี วีชัยวัลลภ (2527 : 70) ได้ทำการศึกษาเรื่อง "อิทธิพลขององค์ประกอบด้านลักษณะของนักเรียน สภาพแวดล้อมทางบ้าน โรงเรียน ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนระดับประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร" มีวัตถุประสงค์เพื่อหารูปแบบความสัมพันธ์เชิงเหตุผล (Causal Model) ขององค์ประกอบด้านลักษณะของนักเรียน (แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มโนภาพเกี่ยวกับตนเอง ทักษะคิดต่อวิชาที่เรียน ความรู้พื้นฐานเดิม และความถนัดทางการเรียน) องค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมทางบ้าน (ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว และฐานะทางเศรษฐกิจ) และองค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมทางโรงเรียน (ความเป็นผู้นำด้านวิชาการของครูใหญ่ และคุณภาพของการสอน) กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนระดับประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร วิธีการวิจัย กลุ่มตัวอย่าง ประชากรคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่หก โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 617 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) ผลของการวิจัยพบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม ได้แก่ ความเป็นผู้นำด้านวิชาการของครูใหญ่ คุณภาพของการสอน มโนภาพเกี่ยวกับตนเองและทักษะคิดต่อวิชาที่เรียน ตัวแปรที่มีอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยทางตรงได้แก่ ความรู้พื้นฐานเดิม และความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ตัวแปรที่มีอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยทางอ้อม ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความถนัดทางการเรียน และฐานะทางเศรษฐกิจ

สมพิศ เสียมศักดิ์ศิริ (2528 : 70-73) ได้ทำการศึกษาเรื่อง "ความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังทางครอบครัวกับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เขตกรุงเทพมหานคร" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภูมิหลังทางครอบครัวและสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในเขตกรุงเทพมหานคร และเพื่อ

ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังทางครอบครัวกับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียน โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างประชากรคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2528 ของโรงเรียนรัฐบาล ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่ได้เรียนวิชาสังคมศึกษา ส่ 101, ส่ 102 มาแล้วจำนวน 180 คน ซึ่งเลือกโดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย และผู้ปกครองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 180 คน ที่ได้คัดเลือกไว้ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบทดสอบเพื่อวัดสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (ส่ 101, ส่ 102) ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ 100 ข้อ และแบบสัมภาษณ์วิเคราะห์ข้อมูลโดยการคำนวณหาค่าร้อยละ และทดสอบค่าไคส์แควร์ (χ^2) ผลของการศึกษาพบว่า ด้านการเรียน บิดามารดา หรือผู้ปกครองของนักเรียนส่วนใหญ่ไม่จัดแบ่งตารางเวลาให้นักเรียนสำหรับทำการบ้านหรือทบทวนบทเรียน แต่จะตักเตือนหรือตรวจดูสมุดการบ้านเป็นบางครั้ง และเมื่อมีปัญหาทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา หรือทำการบ้านไม่ได้ ก็คอยช่วยเหลือโดยอธิบายหลักการให้ และให้นักเรียนมีเวลาทบทวนบทเรียนเพิ่มมากขึ้น ให้นักำสนใจโดยการพูดชมเชยหรือให้รางวัลเมื่อนักเรียนประลบัความสำเร็จทางการเรียน สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาส่วนมากด้อยสัมฤทธิ์ผล และภูมิหลังทางครอบครัวมีความสัมพันธ์กับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ลูซ่าดา รูปทอง (2529 : 77-78) ได้ทำการศึกษาเรื่อง "การศึกษาปัจจัยทางบ้านและทางโรงเรียนที่มีผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนกลางกลุ่มที่ 3/1 กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยทางบ้าน และทางโรงเรียนที่มีผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียน และเพื่อศึกษาปัญหาสภาพชุมชนทางบ้าน สภาพแวดล้อมทางโรงเรียน รวมถึงปัญหาทางด้านตัวนักเรียนซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาทางด้านสติปัญญา และบุคลิกภาพของนักเรียน โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 350 คน เครื่องมือใช้แบบสอบถามปลายปิด ซึ่งดัดแปลงมาจากแบบสอบถามที่ใช้ในงานวิจัยของวัฒนาพุ่มเล็ก และลูมาลี สังข์ศรี โดยนำมาจากแบบตรวจปัญหามาตรฐานของมูนิ (The Mooney Problems Check Lists) และแบบสอบถามเรื่องการรับรู้ของการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา ของมาร์วิน ซีเกิลแมน (Bronfenbrenner Parent Behavior

Questionnaire, Marvin Siegleman) วิเคราะห์ข้อมูลโดยการคำนวณหาค่าร้อยละและค่าไคส์แควร์ ผลของการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่บ้าน สภาพความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับนักเรียน อาชีพของผู้ปกครอง สภาพของที่อยู่อาศัยมีผลกระทบต่อสัมฤทธิผลทางการศึกษาของนักเรียน ปัจจัยทางโรงเรียน ความสนใจที่ครูมีต่อนักเรียนทั้งในด้านการเรียนและปัญหาส่วนตัว กิจกรรมของโรงเรียน บริการเกี่ยวกับอุปกรณ์ในการเล่นกีฬายังไม่เพียงพอ รวมทั้งบริเวณโรงเรียนที่ไม่กว้างขวางเพียงพอ มีผลกระทบต่อสัมฤทธิผลทางการศึกษาของนักเรียน ปัจจัยทางด้านนักเรียนพบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน มีความวิตกกังวลและมีปัญหาแตกต่างกันในเรื่องของลักษณะ รูปร่างเกี่ยวกับความอ้วน ความวิตกกังวลในเรื่องอนาคต การทำงานหารายได้พิเศษ ค่าบำรุงการศึกษา ค่าอุปกรณ์ตำราเรียน ค่าใช้จ่ายในเรื่องการพักผ่อน ค่าใช้จ่ายเพื่อสังคม และการถูกเพื่อนดูถูก

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างประเทศ

สุเคนดรา ลาล โชปรา (Sukhendra Lal Chopra 1967 : 359-361)

ได้ทำการวิจัยเรื่อง "Parental Occupation and Academic Achievement of High School Students in India" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพของบิดามารดากับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ศึกษาในเมืองลัคเนา (Lucknow) ประเทศอินเดีย โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างประจำกรคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาอายุระหว่าง 14-17 ปี จำนวน 1,359 คน จากโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย (High School) เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบทดสอบ Progressive Matrices Test การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวน ผลของการวิจัยพบว่า อาชีพของบิดามารดา ซึ่งเป็นเครื่องบอกระดับทางสังคมของครอบครัว มีอิทธิพลต่อความสำเร็จทางการศึกษาของบุตร

เจมส์ เอ็ม คอฟฟี (James M. Coffee 1968 : 1829A) ได้ทำการศึกษาเรื่อง "A Study of Factors Related to Academic Success in a Selected Population of Seventh-Grade Students" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จในการเรียน โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างประชากร นักเรียนเกรดเจ็ดจำนวน 189 คน จากโรงเรียนมัธยมศึกษาในเมือง 1 โรงเรียน และในชนบท 2 โรงเรียน แล้วแบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็น 2 กลุ่ม คือ นักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนสูง และนักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนต่ำ ข้อมูลได้จากการถามนักเรียนในเรื่องต่าง ๆ ทั้งในและนอกโรงเรียน เครื่องมือใช้แบบทดสอบและแบบสอบถามในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ความสนใจในการอ่าน การรับรู้ (Perception) ความคิดเกี่ยวกับตนเองและอุดมคติของนักเรียน ผลของการศึกษาพบว่า นักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนสูงมีความสัมพันธ์ที่ดีกับครูผู้สอน ความสนใจในการอ่านระหว่างนักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนสูงกับนักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนต่ำ ไม่มีความแตกต่างกัน แต่มีความแตกต่างกันในเรื่องความสนใจในการอ่านระหว่างนักเรียนชายกับนักเรียนหญิง

เอลส์ บี คาน (S. B. Khan 1969 : 216-221) ได้ทำการศึกษาเรื่อง "Affective Correlates of Academic Achievement" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับตัวแปรทางด้านจิตพิสัย (Affective Correlates) ซึ่งได้แก่ ทัศนคติที่มีต่อครู ความสนใจในวิชาการ นิสัยในการเรียน แรงจูงใจไม่สัมพันธ์และอื่น ๆ รวมทั้งองค์ประกอบที่กำหนดไม่ได้ (Unidentified Factors) ใช้เกณฑ์ 6 ด้าน ได้แก่ การอ่าน ภาษา การคำนวณเลข การแก้ปัญหา สังคมศึกษา และวิทยาศาสตร์ โดยศึกษาจากนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาจำนวน 1,038 คน แยกตามเพศ คือ นักเรียนชาย 509 คน นักเรียนหญิง 529 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบ School and College Ability Test (SCAT) การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติใช้สหสัมพันธ์ระหว่างแต่ละรายการ ผลของการศึกษาพบว่า ความสนใจในวิชาการเป็นองค์ประกอบหนึ่งซึ่งส่งผลต่อสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จูน กอลเลสซิช (June Gallessich 1970 : 173-176) ได้ทำการศึกษาเรื่อง "An Investigation of Correlates of Academic Success of Freshmen Engineering Students" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับตัวทำนาย 81 ตัว ได้แก่ ตัวแปรด้านบุคลิกภาพ ภูมิหลังของนักเรียน ความเห็นของนักเรียน นิสัยและทัศนคติต่อการเรียนและอื่น ๆ โดยศึกษาจากนักศึกษาคณะที่ 1 คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเท็กซัส จำนวน 164 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามและแบบทดสอบ การวิเคราะห์ทางสถิติใช้สัมพันธ (R²) ผลของการศึกษาพบว่าเมื่อใช้ตัวทำนายทุกตัวที่มีส่วนร่วมในการทำนายพบว่า ค่า R² เพิ่มขึ้นจากการทำนายด้านความถนัดร่วมกับผลสัมฤทธิ์เดิม ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายอย่างมีนัยสำคัญ แสดงว่าตัวแปรที่ศึกษาร่วมกันทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้

โทมัส เจฟฟรีย์ ลาเบลล์ (Thomas Jeffrey Labelle 1970 : 1624A) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง "Attitudes and Academic Achievement Among Male and Female Anglo and Spanish American Fifth Grade Students" มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มความเข้าใจในการรับรู้ นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ เพื่อวัดและวิเคราะห์ความแตกต่างของ 10 โรงเรียนที่มีระดับภาวะทางเศรษฐกิจแตกต่างกัน 3 ระดับ นักเรียน 2 กลุ่ม 2 เพศและ 3 ระดับของความสำเร็จระหว่างนักเรียนเกรด 5 โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างนักเรียนที่กำลังเรียนในโรงเรียนรัฐบาลในรัฐนิวเม็กซิโก จำนวน 882 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบทดสอบและแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวน ผลการการวิจัยพบว่าทัศนคติต่อการเรียนไม่มีความสัมพันธ์กับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน แต่สถานการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมต่างกัน ทำให้คนมีทัศนคติต่อการเรียนแตกต่างกัน

แดเนียล ซี นีล (Daniel C. Neale 1970 : 232-237) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "Relationship Between Attitudes Toward School Subjects and School Achievement" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อวิชาเรียน และวัดสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนและพยากรณ์ทัศนคติที่ก่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่มีต่อหลักสูตรในแต่ละปี โดยศึกษาจากกลุ่มประชากรที่เป็นนักเรียนเกรด 6 จำนวน 215 คน เป็นนักเรียนชาย 105 คน และนักเรียนหญิง 110 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อวิชาเรียนและแบบทดสอบสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียน การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยหาค่าสหสัมพันธ์ (intercorrelation and multiple correlations) และวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทาง (Two-Way Anova) ผลของการวิจัยพบว่า ทัศนคติต่อวิชาสังคมศึกษาคณิตศาสตร์ และการอ่านของนักเรียนชายมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน ส่วนนักเรียนหญิง การอ่านมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน

โจเซฟ ซี เบลด์โซ (Joseph C. Bledsoe 1971 : 121-122) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "Factors Related to Pupil Observation Reports of Teachers and Attitudes Toward Their Teacher" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อครู แยกนักเรียนเป็นกลุ่มตามระดับความสามารถทางการเรียน วิธีการวิจัยให้นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง สังเกตครู จำนวน 100 คน ประมาณ 4 สัปดาห์ แล้วให้คะแนนสังเกตพฤติกรรมด้วยการทำรายงานการสังเกตจากแบบรายงานที่สังเกตโดยนักเรียน และทำแบบวัดทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อครู [(Scale for Measuring Attitudes Toward Any Teacher (SMAT))] นำเอาคะแนนจากแบบวัดทั้งสองมาทำการวิเคราะห์หาค่ามัธยฐานเลขคณิต ความคลาดเคลื่อนและวิเคราะห์ความแปรปรวน ผลของการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีความสามารถทางการเรียนต่างกันมีทัศนคติต่อครูต่างกัน กลุ่มที่มี

ความสามารถทางการเรียนสูงมีทัศนคติที่ดีต่อครูมากกว่ากลุ่มที่มีความสามารถทางการเรียนต่ำ นักเรียนย้ายมีทัศนคติที่ดีต่อครูย้ายมากกว่านักเรียนหญิง ในขณะที่นักเรียนหญิงมีทัศนคติที่ดีต่อครูหญิงมากกว่านักเรียนชาย

โรเบิร์ต เจ ไรท์ และแอนดรู ี บีน (Robert J. Wright and Andrew G. Bean 1974 : 277-283) ได้ทำทการวิจัยเรื่อง "The Influence of Socioeconomic Status on the Predictability of College Performance" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอิทธิพลของฐานะทางเศรษฐกิจ และสังคมในการพยากรณ์ผลการเรียนในวิทยาลัย วิธีการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นนักศึกษาระดับปีที่ 1 จำนวน 1,631 คน ตัวแปรที่ศึกษาได้แก่ เพศ รายได้ของครอบครัว อาชีพของบิดา และการศึกษาของมารดา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ สอบถามด้วยวาจา และใช้แบบทดสอบ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าสหสัมพันธ์ (Multiple Correlation) ผลของการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงจะสามารถประสพผลสำเร็จในการเรียนได้ดีกว่านักศึกษาที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำว่า

ริชาร์ด ไมเคิล เพจ (Richard Michael Paige 1978 : 3541A) ได้ทำทการวิจัยเรื่อง "The Impact of the Classroom Learning Environment on Academic Achievement and Individual Modernity in East Java, Indonesia" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของตัวแปรทางโรงเรียนและตัวแปรภายนอกโรงเรียนที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการและไม่ใช้ทางวิชาการของนักเรียนเกรดหก ตัวแปรที่น่าสนใจพิจารณาประกอบด้วย ภูมิหลังของนักเรียน สภาวะแวดล้อมการเรียนที่บ้าน ลักษณะสภาวะแวดล้อมของโรงเรียน และห้องเรียน ตัวแปรของผู้สอน ชนิดของโรงเรียน วิธีการวิจัยศึกษาจากกลุ่มประชากรที่เป็นนักเรียนเกรดหกจำนวน 1,621 คน ที่อยู่ในโรงเรียนในเมือง 2 แห่ง 30 โรงเรียน และในชนบท 30 โรงเรียน ในเกาะชวาตะวันออก ประเทศอินโดนีเซีย เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติใช้ Multiple Regression ผลของการวิจัยพบว่า ตัวแปรด้านบรรยากาศในชั้นเรียนเป็นตัวแปรหนึ่งที่ส่งผลต่อความแปรปรวนในการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จอห์น บี ฟอเธริงแฮม และโดโรธี คริล (John B. Fortheringham and Dorothy Creal 1980 : 311-316) ได้ทำการศึกษาเรื่อง "Family Socioeconomic and Educational-Emotional Characteristics as Predictors of School Achievement" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะครอบครัว และผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนที่แตกต่างกัน จากนักเรียนเกรด 3 จำนวน 1,153 คน ในโรงเรียนคาทอลิก เมืองออนตาริโอทางตอนใต้ โดยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบทดสอบที่ประกอบด้วยการอ่าน การคำนวณและแบบสอบถามเกี่ยวกับครอบครัว ภาษาที่ใช้ที่บ้าน ภาวะเศรษฐกิจและสังคม และสภาวะสุขภาพของนักเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ การหา Multiple Correlation ผลของการวิจัยพบว่าสภาพที่อยู่อาศัย ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ภาษาที่ใช้ในครอบครัวสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนในกลุ่มสูงได้ร้อยละ 28 และกลุ่มต่ำได้ร้อยละ 54

สรุปผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ ผู้วิจัยได้ศึกษารวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสาเหตุของความต้อยสัมฤทธิ์ผลในการเรียนและองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลในการเรียน ซึ่งมีผู้วิจัยไว้ทั้งในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา อันเป็นประโยชน์และเกี่ยวข้องกับงานวิจัยที่กำลังศึกษาครั้งนี้ พอสรุปได้ว่า สาเหตุที่ทำให้นักเรียนต้อยสัมฤทธิ์ผลในการเรียน มีสาเหตุดังนี้

สาเหตุเนื่องมาจากโรงเรียน ได้แก่ ครูขาดความสนใจในตัวนักเรียนทั้งในด้านภาระเรียนและปัญหาส่วนตัว คุณภาพการสอน ขนาดโรงเรียนมีห้องเรียนจำนวนน้อย แต่นักเรียนมาก บริเวณโรงเรียนไม่กว้างขวางเพียงพอ

สาเหตุที่เนื่องมาจากตัวนักเรียน นักเรียนมีปัญหาในเรื่องการเรียน เรียนไม่ทันเพื่อน ขาดผู้แนะนำก้านการเรียน สาเหตุเกี่ยวกับวิธีการเรียนของผู้เรียน สาเหตุเกี่ยวกับการคบเพื่อนและความสัมพันธ์กับเพื่อน สาเหตุเกี่ยวกับวิชาที่เรียน ความไม่ใส่ใจในการค้นคว้าทางวิชาการ และเกี่ยวกับปัญหาด้านสุขภาพและสุขภาพจิตของผู้เรียน นักเรียนขาดเรียนบ่อย นักเรียนมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อครู ต่อวิชาที่เรียน

สาเหตุที่เนื่องมาจากครอบครัว นักเรียนที่ด้อยสัมฤทธิ์ผลในการเรียนส่วนมากมี ปัญหาทางครอบครัวคือ ฐานะยากจน มาจากครอบครัวขนาดใหญ่ พ่อแม่ขาดความสนใจ เอาใจใส่ให้นักเรียน สภาพแวดล้อมทางบ้าน บ้านอยู่ไกลจากโรงเรียน ภายในบ้านนักเรียน ไม่มีที่ทบทวนดูหนังสือ ถูกรบกวน

งานวิจัยในต่างประเทศ ส่วนมากเกี่ยวกับองค์ประกอบที่มีผลต่อสัมฤทธิ์ผลในการเรียน พอสรุปได้ดังนี้

อาชีพของบิดา มารดา มีอิทธิพลต่อความสำเร็จทางการศึกษาของบุตร
ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ความสนใจในวิชาการศึกษาเป็นองค์ประกอบที่ส่งผล
ต่อสัมฤทธิ์ผลในการเรียน

บุคลิกภาพ ภูมิหลังของนักเรียน นิสัยและทัศนคติต่อการเรียนมีความสัมพันธ์กับ
สัมฤทธิ์ผลในการเรียน

บรรยากาศในชั้นเรียน มีผลต่อสัมฤทธิ์ผลในการเรียนของนักเรียน

สภาพที่อยู่อาศัย ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว คุณลักษณะเฉพาะของ
นักเรียน มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของนักเรียน

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย